

СТ А Н О В И Щ Е
на Център за оценка на риска по хранителната верига
относно оценка на риска за консуматорите във връзка с установено наднормено
съдържание на остатъци от пестициди в проба от пшеница (зърно) с произход
България

1. Правно основание:

- Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 година, относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета
- Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година, относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета

2. Цел:

Оценка на риска за консуматора, във връзка с взета по Националната програма за контрол на остатъци от пестициди във и върху храни от растителен и животински произход 2021 г. от ОДБХ – Велико Търново проба от пшеница, анализирана в Централна лаборатория за химични изпитвания и контрол (ЦЛХИК) към Българска агенция по безопасност на храните и установени количества от пестицидни остатъци

3. Идентификация на риска:

Пробата пшеница е взета от поле с площ 1 300 дка, фенофаза зърно. Място на вземане на пробата: с. Обединение, общ. Полски Тръмбеш. Според изпитвателен протокол № 865/11.08.2021 г., издаден от ЦЛХИК са получени следните резултати за остатъци от пестициди:

- пиримифос-метил – 0,056 мг/кг при норма 5,0 мг/кг,
- дифеноконазол – 0,010 мг/кг при норма 0,1 мг/кг.

Във връзка с наличните данни е изпратено искане за становище от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ), относно оценка на риска за консуматорите, от установеното завишено съдържание на пестицидите в пшеница.

4. Характеристика на опасността:

- **Пиримифос-метил** е органофосфорен инсектицид и акарицид, използван като фумигант за контрол на широк спектър насекоми и акари – брашлян акар, складов молец, брашнен бръмбар и др. Прилага се при съхранение на зърно от ечемик, пшеница, овес, тритикале; прилага се и за обработка на площи като сгради за животни, домашни и промишлени помещения. Широкоспектърен, с контактено и респираторно

действие спрямо насекомите. Потиска ацетилхолин естеразата. При хората проявява дразнещо действие върху кожата, очите и респираторния тракт.

Разрешен е за употреба в Европейския съюз (ЕС), съгласно Регламент 1107/2009 (ЕО)¹.

- **Дифеноконазол** – широкоспектърен фунгицид с голям обхват на действие, прилаган под формата на спрей или за третиране на семена. Системен, с предпазно и лечебно действие. Нарушава мембранните функции в растенията. Дифеноконазол се използва за контрол на болести при различни плодове, зеленчуци, в т.ч. моркови, зелеви, картофи и др., житни – ечемик, овес, ръж, пшеница, тритикале, царевица, памук, рапица и други полски култури. Той е слабо летлив, устойчив в почвата и във водна среда. Известна загриженост поражда потенциалът му за биоакмулиране. Умерено токсичен е за хора, бозайници, птици и повечето водни организми. Токсичен е за черния дроб, сърцето, щитовидната жлеза и бъбреците и вероятно е канцерогенен за хората.

Разрешен е за употреба в Европейския съюз, съгласно Регламент 1107/2009 (ЕО)².

5. Оценка на състоянието в Р България (към 31.08.2021 г):

Съгласно списъка на разрешените за предлагане на пазара и употреба продукти за растителна защита (ПРЗ) на Българска агенция по безопасност на храните (БАБХ) на база активното вещество **пиримифос-метил** в Р България има разрешени два продукта, предназначени за обеззаразяване на складови помещения³.

На база **дифеноконазол** в Р България са разрешени 6 продукта при пшеница⁴.

Оценка на експозицията:

Центърът за оценка на риска по хранителната верига счита, че:

- пиримифос-метил: в случая не е необходимо извършване на оценка на риска за консуматора, тъй като няма превишаване на максимално допустимата норма (MRL) от активното вещество в пшеница;

- дифеноконазол - в случая не е необходимо извършване на оценка на риска за консуматора, тъй като няма превишаване на максимално допустимата норма от активното вещество в пшеница.

Заклучение:

По отношение на веществата пиримифос-метил и дифеноконазол, не е установено превишаване на MRL и не се изисква оценка на риска за консуматора от съдържанието на тези пестициди в пробата.

ЦОРХВ обръща внимание и на факта, че във взетата от полето проба пшеница е установено измеримо количество от пестицида пиримифос-метил, който се използва за обработка на площи, респективно складови помещения и препоръчва да се изясни причината за наличието му.

¹ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=294

² https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=631

³ https://www.bfsa.bg/userfiles/files/RZ/Reg/2021/Insecticide_6.pdf

Изготвил:

д-р Ирена Богоева

нач. отдел ЗРХЗХ, дирекция ОРХВ